

જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીની કચેરી સુરત

બ્લોક-એ, ત્રીજો માળ, જિલ્લા સેવા સદન-૨ અઠવાલાઈ-સ સુરત- ૩૯૫૦૦૧

- ૦૨૬૧-૨૬૬૨૮૦૩

:- suratdeo@gmail.com

Fax no:- ૦૨૬૧-૨૬૬૨૮૦૨

web :- www.suratdeo.org

જા નં/મા-૨/પરિપત્ર/૨૦૨૪/ ૨૮૫

તા.૦૬/૦૧/૨૦૨૪

પ્રતિ,

આચાર્યશ્રી,

સુરત જિલ્લાની સરકારી, ગ્રાન્ટેડ અને નોન ગ્રાન્ટેડ,

પ્રાથમિક, માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓ તમામ,

વિષય:- શાળાઓમાં બાળકોને શારીરિક શિક્ષા અથવા માનસિક ત્રાસ આપવા પર પ્રતિબંધ મૂકવા બાબત.

સંદર્ભ:-૧. બાળકોને મક્ત અને ફરજિયાત શિક્ષણનો અધિકાર અધિનિયમ-૨૦૦૮.

૨. ગુજરાત સરકારશ્રી, શિક્ષણ વિભાગનાં ઠરાવ ક્રમાંક:પીઆરઆઈ-૧૧૨૦૧૧-૧૪૮-ક તા.૧૮/૦૨/૨૦૧૧.

૩. નિયામકશ્રી, શાળાઓની કચેરી, ગાંધીનગરનાં પત્ર ક્રમાંક:મકમ/મ.૧૧/પરચ/૨૦૨૩/૫૩૧૧-૪૦ તા.૧૬/૧૦/૨૦૨૩.

ઉપરોક્ત વિષય અને સંદર્ભ અન્વયે જણાવવાનું કે, સરકારશ્રી દ્વારા "ધી રાઈટ ઓફ ચિલ્ડ્રન ટુ ફ્રી એન્ડ કમ્પલેસરી એજ્યુકેશન એક્ટ-૨૦૦૮" પસાર કરીને તમામ બાળકોને મૂળભૂત બંધારણીય અધિકાર આપેલ છે. તથા, આર.ટી.ઈ. એક્ટ-૨૦૦૮ અન્વયે ગુજરાત આર.ટી.ઈ રુલ્સ-૨૦૧૨ સમગ્ર રાજ્યમાં અમલમાં છે. આર.ટી.ઈ એક્ટ-૨૦૦૮ની કલમ-૧૭ ની જોગવાઈ મુજબ કોઈપણ બાળકને શારીરિક શિક્ષા અથવા માનસિક કનડગત કે માનસિક ત્રાસ આપી શકાશે નહિ. આમ છતાં જિલ્લાની શાળાઓમાં અભ્યાસ કરતાં વિદ્યાર્થીઓને શારીરિક શિક્ષા તથા માનસિક ત્રાસ આપવા અંગેની ઘટનાઓ અત્રેની કચેરીનાં ધ્યાન પર આવેલ છે. આવી ઘટના ખૂબ જ દુઃખદ અને નિંદનીય છે જેનાથી બાળકોમાં ભયની માનસિકતા વિકાસ પામે છે અને છેવટે શાળામાં આવવાનો ઉત્સાહ અને આત્મવિશ્વાસ ગુમાવી બેસે છે. આથી આવી ઘટના કોઈ પણ સંજોગોમાં ચલાવી શકાય નહીં. વિદ્યાર્થીઓને શાળામાં સલામત અને બાળમૈત્રીપૂર્ણ વાતાવરણ પુરું પાડવું એ આપણા સૌની ખાસ જવાબદારી અને ફરજ છે.

આપની કક્ષાએથી આપની શાળામાં ફરીવાર આવી ઘટના ન બને તે માટે શાળાનાં શૈક્ષણિક કર્મચારીઓને સદર બાબતે પુનઃ સૂચનાઓ આપવાની રહેશે અને આપની શાળામાં આવી ઘટના ન બને તેની તકેદારી રાખવા સૂચના આપવામાં આવે છે.

જિલ્લા શિક્ષણાધિકારી

સરત. જિલ્લો-સરત

પ્રાથમિક શાળામાં બાળકોને શારીરિક
શિક્ષા અથવા માનસિક ત્રાસ આપવા
ઉપર પ્રતિબંધ મૂકવા અંગે.

ગુજરાત સરકાર

શિક્ષણ વિભાગ

ઠરાવ ક્રમાંક: પીઆરઈ-૧૧૨૦૧૧-૧૪૯-ક,

સચિવાલય, ગાંધીનગર.

તા. / / ૨૦૧૧

118 FEB 2011

વંચાણે લીધા:-

- (૧) "ધી રાઇટ ઓફ ચિલ્ડ્રન ટુ ફ્રી એન્ડ કમ્પલસરી એજ્યુકેશન એક્ટ-૨૦૦૯" કલમ-
૧૭(૧), ૧૭(૨) અને કલમ-૩૮
(૨) શિક્ષણ વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગરના જાહેરનામા ક્રમાંક: GH/SH/6
NO: પીઆરઈ/૧૨૦૧૦/૫/કે તા.૧/૪/૨૦૧૦

પ્રસ્તાવના:-

ભારત સરકાર દ્વારા ૬ થી ૧૪ વર્ષના તમામ બાળકોને મફત અને ફરજિયાત શિક્ષણ
પ્રાપ્ત થાય તે માટે સંસદમાં "ધી રાઇટ ઓફ ચિલ્ડ્રન ટુ ફ્રી એન્ડ કમ્પલસરી એજ્યુકેશન
એક્ટ-૨૦૦૯" પસાર કરીને તમામ બાળકોને મૂળભૂત બંધારણીય અધિકાર આપેલ છે. આ
કાયદાની કલમ-૧૭માં નીચે મુજબ જોગવાઈ છે.

- (૧) કોઇપણ બાળકને શારીરિક શિક્ષા અથવા માનસિક કનડગત કે માનસિક ત્રાસ આપી
શકશે નહિ.
(૨) પેટા કલમ (૧) ની જોગવાઈઓનો જે કોઈ ભંગ કરશે તેવી વ્યક્તિ સામે આવી
વ્યક્તિને લાગુ પડતા સેવા નિયમો હેઠળ શિસ્ત વિષયક પગલાં લઈ શકાશે.
આ કલમની જોગવાઈઓનો અમલ કરવાની બાબત સરકારશ્રીની સક્રિય વિચારણા
હેઠળ હતી. સરકાર ધ્વારા પુખ્ત વિચારણાને અંતે નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવે છે.

ઠ રા વ:-

ભારત સરકાર દ્વારા આગુણ(૧) માં દર્શાવવામાં આવેલ "The Right of Children
to free and Compulsory Education Act 2009" ની કલમ-૧૭(૧), ૧૭(૨) અને કલમ-
૩૮ ની જોગવાઈ મુજબ

- (૧) રાજ્ય માં આવેલી તમામ એટલે કે સરકારી શાળા, જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિ/નગર
શિક્ષણ સમિતિ સંચાલિત પ્રાથમિક શાળા/અનુદાનિત અને બિન અનુદાનિત ખાનગી
પ્રાથમિક શાળા, સી.બી.એસ.સી. કે આઇ.સી.એસ.આઇ. અથવા અન્ય કોઇપણ બોર્ડ
સાથે સંકળાયેલ કોઇપણ માધ્યમ(ગુજરાતી, હિન્દી, અંગ્રેજી વગેરે)ની શાળાઓના

76
24/2/11

મુખ્યમંત્રીશ્રીના
સચિવાલય તરફ
18/2/11

કોઈપણ બાળકને શાળાના શિક્ષકો અથવા આચાર્ય(સંચાલક) દ્વારા કોઈપણ કારણસર શારીરિક શિક્ષા કે માનસિક ત્રાસ આપવા ઉપર સંપૂર્ણ પ્રતિબંધ મૂકવામાં આવે છે. જેનો તમામ સંબંધિતોએ ચુસ્તપણે અમલ કરવાનો રહેશે. જો કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા આ જોગવાઈનું ઉલ્લંઘન થતું માલૂમ પડશે અથવા તે અંગે કોઈ રજૂઆત કે ફરીયાદ મળશે અને તેમાં તથ્ય જણાશે તો તેવી વ્યક્તિ સામે તેને લાગુ પડતા શિસ્ત વિષય નિયમોનુસાર શિસ્તસંગના પગલાં લેવામાં આવશે.

(૨) આ ઠરાવનો અમલ આગામી શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૧૧-૧૨ એટલે કે જુન ૨૦૧૧ થી શરૂ થતી નવા શૈક્ષણિક વર્ષથી કરવાનો રહેશે.

ગુજરાત રાજ્યના રાજ્યપાલશ્રીના હુકમથી અને તેમના નામે,

(મો. ની. ગરાસિયા)
સચિવ (પ્રાથમિક
શિક્ષણ)
શિક્ષણ વિભાગ
ગુજરાત સરકાર.

પ્રતિ,

માન. રાજ્યપાલશ્રીના અગ્ર સચિવશ્રી, રાજભવન, ગાંધીનગર.
માન. મુખ્યમંત્રીશ્રીના સચિવશ્રી, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
તમામ માન. મંત્રીશ્રીઓ/રાજ્ય કક્ષાના મંત્રીશ્રીઓ/માન. સંસદીય સચિવશ્રીઓના અંગત સચિવશ્રી,
સચિવાલય, ગાંધીનગર.
અગ્ર સચિવશ્રી (શિક્ષણ)ના અંગત સચિવશ્રી, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
સચિવશ્રી (પ્રાથમિક શિક્ષણ)ના અંગત સચિવશ્રી, સચિવાલય, ગાંધીનગર.
સચિવાલયના તમામ વિભાગો, ગાંધીનગર.
કમિશ્નરશ્રી, મધ્યાહન ભોજન યોજના અને શાળાઓ, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર.
નિયામકશ્રી, પ્રાથમિક શિક્ષણ, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર.
સ્ટેટ પ્રોજેક્ટ ડાયરેક્ટર, સર્વ શિક્ષા અભિયાન, સેક્ટર-૧૭, ગાંધીનગર.
નિયામકશ્રી, નિરંતર શિક્ષણ, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર.
નિયામકશ્રી, જી.સી.ઈ.આર.ટી. ગાંધીનગર.
નિયામકશ્રી, ગુજરાત રાજ્ય પ્રાથમિક પુસ્તક મંડળ, ગાંધીનગર.
સચિવશ્રી, ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર.
તમામ મ્યુનિસિપલ કમિશ્નરશ્રીઓ.
તમામ જિલ્લા વિકાસ અધિકારીશ્રીઓ,
તમામ જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારીશ્રી/શિક્ષણાધિકારીશ્રીઓ
સર્વે શાસનાધિકારીશ્રી, મહાનગરપાલિકા, નગરપાલિકા અને નગર પંચાયત } નિયામકશ્રી
એકાઉન્ટન્ટ જનરલ, રાજકોટ/અમદાવાદ } પ્રાથમિક શિક્ષણ
પંચાયત અને હિસાબી અધિકારીશ્રી, અમદાવાદ/ગાંધીનગર } મારફત
તમામ જિલ્લા દિજેરી અધિકારીશ્રીઓ.
નિરીક્ષકશ્રી, સ્થાનિક ભંડોળ હિસાબ, ગુ.રા. ગાંધીનગર.
માહિતી નિયામક, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર તરફ રાજ્યના અગ્રણી દૈનિક અખબારોમાં પ્રસિદ્ધિ અર્થે.
શિક્ષણ વિભાગના તમામ અધિકારીશ્રીઓ.
શિક્ષણ વિભાગની સર્વે શાખાઓ.
કોમ્પ્યુટર સેલ, શિક્ષણ વિભાગ, સચિવાલય, ગાંધીનગર. (ઓન લાઇન મુકવા સારું)
સિલેક્ટ ફાઇલ/નામન સેક્શન અધિકારી સિલેક્ટ ફાઇલ

ટોચ અગ્રતા

ક્રમાંક:મકમ/મ.૧૧/પરચ/૨૦૨૩/૫૩૧૧-ઞ
કમિશનર શાળાઓની કચેરી,
બીજો માળ, વિદ્યા રામિશા કેન્દ્ર,
સેક્ટર-૧૯, ગાંધીનગર
તા. ૧૬/૧૦/૨૦૨૩

પ્રતિ,

- જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીશ્રી,

જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીની કચેરી, તમામ

વિષય- શાળાઓમાં બાળકોને શારીરિક શિક્ષા અથવા માનસિક ત્રાસ આપવા પર પ્રતિબંધ મૂકવા બાબત

સંદર્ભ:- ૧. માન. રાજ્યકક્ષાના મંત્રીશ્રી (શિક્ષણ)નો પત્ર-તા. ૧૧/૧૦/૨૦૨૩

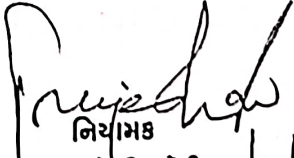
૨. બાળકોને મરૂત અને ફરજિયાત શિક્ષણનો અધિકાર અધિનિયમ-૨૦૦૯

૩. ગુજરાત RTE નિયમો-૨૦૧૨, શિક્ષણ વિભાગ સચિવાલય ગાંધીનગરનું જાહેરનામા ક્રમાંક:GH

SH4-PRE-૧૨૨૦૧૦-GOI-10/K તા.૧૮/૦૨/૨૦૧૨

ઉપરોક્ત વિષય અન્વયે જણાવવાનું કે, સંદર્ભ (૧)ના માન. રાજ્યકક્ષાના મંત્રીશ્રી (શિક્ષણ)ના પત્રની સૂચના ધ્યાને લેશો. ભારત સરકાર દ્વારા સંસદમાં “ધી રાઈટ ઓફ ચિલ્ડ્રન ટુ ફી એન્ડ કમ્પલસરી એજ્યુકેશન એક્ટ-૨૦૦૯” પસાર કરીને તમામ બાળકોને મૂળભૂત બંધારણીય અધિકાર આપેલ છે. તથા, આર.ટી.ઈ. એક્ટ-૨૦૦૯ અન્વયે ગુજરાત આર.ટી.ઈ રૂલ્સ-૨૦૧૨ સમગ્ર રાજ્યમાં અમલમાં છે. આર.ટી.ઈ એક્ટ-૨૦૦૯ની કલમ-૧૭ ની જોગવાઈ મુજબ કોઈપણ બાળકને શારીરિક શિક્ષા અથવા માનસિક કનડગત કે માનસિક ત્રાસ આપી શકાશે નહિ. આમ છતાં, રાજ્યની શાળાઓમાં અભ્યાસ કરતાં વિદ્યાર્થીઓને શારીરિક શિક્ષા તથા માનસિક ત્રાસ આપવા અંગેની ઘટનાઓ અત્રેની કચેરીનાં ધ્યાન પર આવેલ છે અને આ અંગે માન. રાજ્યકક્ષાના મંત્રીશ્રી (શિક્ષણ)એ સંદર્ભ-૧ અન્વયે ખાસ તકેદારી રાખવા જણાવેલ છે. આવી ઘટના ખૂબ જ દુઃખદ અને મિંદનીય છે જેનાથી બાળકોમાં ભયની માનસિકતા વિકાસ પામે છે અને છેવટે શાળામાં આવવાનો ઉત્સાહ અને આત્મવિશ્વાસ ગુમાવી બેસે છે. આથી આવી ઘટના કોઈ પણ સંજોગોમાં ચલાવી શકાય નહીં. વિદ્યાર્થીઓને શાળામાં સલામત અને બાળમૈત્રીપૂર્ણ વાતાવરણ પુરૂ પાડવું એ આપણા સૌની ખાસ જવાબદારી અને ફરજ છે.

આપની કક્ષાએથી ફરી આવી ઘટના ન બને તે માટે આપના તાબા હેઠળ આવતી તમામ સરકારી/ગ્રાન્ટેડ, ખાનગી કે કોઈ પણ પ્રકારની શાળાઓ તથા સંસ્થાઓને પુનઃ જરૂરી સુચનાઓ આપશો અને આવી ઘટના બને તો જવાબદારો સામે તાત્કાલિક નિયમોનુસાર કાર્યવાહી કરી હકીકતલક્ષી અહેવાલ અત્રેની કચેરીએ બિનચૂક રજૂ કરવા આથી જણાવવામાં આવે છે.

નિયામક
શાળાઓની કચેરી 16/10/2023
ગુ.રા. ગાંધીનગર

બિડાણ:

૧. માન. રાજ્યકક્ષાના મંત્રીશ્રી (શિક્ષણ)નો પત્ર-તા. ૧૧/૧૦/૨૦૨૩

• નકલ સવિનય રવાના:-

-અંગત સચિવશ્રી, માન. મંત્રીશ્રી શિક્ષણનું કાર્યાલય, નવા સચિવાલય., ગાંધીનગર

-અંગત સચિવશ્રી, માન. રાજ્યકક્ષા મંત્રીશ્રી શિક્ષણનું કાર્યાલય, સ્વર્ણિમ સંકુલ-૨, ગાંધીનગર

-માન. સચિવશ્રી (પ્રાથમિક અને માધ્યમિક શિક્ષણ), બ્લોક-૫/૭, નવા સચિવાલય, ગાંધીનગર